ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

НА

ОБЛАСТНОТО СЪБРАНИЕ, ЧЕТВЪРТА РЕДОВНА СЕСИЯ

XVI. ЗАСѢДАНИЕ ВЪ ПЕТЪКЪ НА 5 НОЕМВРИЙ 1882 ГОДИНА.

(Начало въ $1\frac{1}{2}$ часътъ сл. пладнѣ подъ Прѣдсѣдателството на г-на Г. Груева)

Прѣдсѣд.: (Звъни). Засѣданието ся открива. Г-нъ Секретарь ще чете списъкътъ на депутатитѣ

Секретарь Пеневъ: (Чете списъкътъ).

Прѣдсѣд.: Въ днешното засѣдание присѫтствуватъ 45 души прѣдставители: отсѫтствуватъ 9, отъ които съ отпускъ: Ив. Герджиковъ, Митр. Григорий, Д-ръ Дагоровъ, К. Калчовъ, Свящ. Тилевъ, Д. Юруковъ, безъ отпускъ: Аристагесъ, Н. Бояджиевъ, и Рабинъ Ефенди. Ще ся прочете протоколътъ отъ миналото засѣдание.

Секретарь Пеневъ: (Чете протоколътъ):

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой да направи бѣлѣжка? (Нѣма). Протоколътъ ся приема безъ поправка. Пристѫпаме на първия дневенъ рѣдъ, който е продължение законо-проектътъ за срѣднитѣ училища.

Дпр. Груевъ: Имамъ честь да съобща на почит. Обл. Събрание, че законо-проектътъ за срѣднитѣ училища го оттѣглямъ за сега, по заповѣдъ на Н. С. Глав. Управитель.

Прѣдсѣд.: Тогава пристѫпами на втория дневенъ рѣдъ: разискване законо-проектътъ за военнитѣ пенсии.

Матакиевъ: Г-да! Прѣди да пристѫпимъ къмъ разискване законо-проектътъ за военнитѣ пенсии, считамъ за необходимо да забѣлѣжа, че, по приезия въ насъ рѣдъ, трѣба да приемемъ тоя законо-проектъ напрѣдъ по начало, а послѣ да го разисквами членъ по членъ. Може би нѣкои г-да ще възражатъ, че самий рѣдъ, когато ся прѣдставя и прѣдава на коммиссията единъ законо-проектъ е *приманне по начало*. Не мога обаче да ся съглася съ подобно мнѣние, толко повече, че обичай въ насъ е, когато ся прѣдстави законо-проектъ не ся произнасами за *приманието* му, а просто за *прѣдаванието* му въ коммиссия. При това, знаемъ, че

като ся прѣдаде на коммиссията законо-проектътъ за военнитѣ пенсии, не чухме да ни ся прѣдложи, нито нѣщо казахми за приемането му или не по начало. Отъ тука слѣдователно заключавамъ, че прѣди да пристѫпимъ въ разискването му членъ по членъ, трѣбва г-да прѣдставителитѣ да ся произнесѫтъ да ли го приематъ или не по начало. То нѣма да ни отнеме много врѣме. Може би ще има нѣкои г-да да кажатъ нѣщо изобщо за него. Ето азъ напримѣръ искамъ да забѣлѣжа за цѣлия проектъ. Тукъ ни ся прѣдставя законо-проектъ за пенсии на *военнитѣ*, но не само за тѣхъ има нужда да ся прѣдвижда пенсии: мнозина още иматъ това право и неоспоримо право. Ето защо е необходимо да ся говори напрѣдъ по начало върху тоя законо-проектъ. Върху такива точки, нуждата го изисква да ся занимаемъ въ приемането на проекта по начало, инакъ, когато влѣземъ въ разискване по членно прѣдставя ся голѣмо заплитание. Какъ става по други мѣста въ тоя случай, азъ не зная. Зная азъ това, че тука ни ся прѣдставя законо-проектъ, който, ако исками да направимъ нѣщо, да видимъ изобщо каква цѣль гони, завзема ли всички нужди въ прѣдмѣта си и пр. — да не става нужда отъ послѣ да правимъ новъ законъ за ония които сѫщо иматъ право на пенсия, а въ тоя проектъ не ся прѣдвижда нищо за нихъ.

Освѣнъ тая причина има и друга, която ма кара да ся обява противъ прѣдмѣтния законо-проектъ. Законо-проектъ когато ся прѣдставя трѣба да бѫде точенъ, ясенъ въ смисъла си, не да занимае било коммиссията, било Събранието цѣла недѣля само въ погрѣшкитѣ безъ да ся влѣзе въ сѫществото. Коммиссията, като прѣглѣда тоя проектъ, не може да си състави понятие за цѣльта му, трѣбваше да ся натовари съ една излишна длъжность да поправя проектътъ, и да изгуби толкова врѣме по това. Тукъ, Г-да, намъ ся прѣдставя законо-проекъ за разискване, но ние трѣбва да ся ограничимъ повече въ синдактическото му наръждание, отъ колкото въ прѣдмѣтно. За да не губимъ врѣме да ся занимавами съ такъвъ безсмисленъ проектъ азъ прѣдлагамъ да ся отхвърли. Трѣба да докажемъ на правителството, че е длъжно да прѣдставя своитѣ законо-проекти добрѣ редактирани, добрѣ съставени и като ги приемами да имами работа силно вьуху прѣдмѣта имъ. Ако сега приемемъ тоя проектъ тъй, знайте, че правителството и до година ще бѫде така небрѣжно. То има на расположението си доволно сумми и може да приготви нѣщо добро, нѣщо свѣстно. Тукъ отъ тоя проектъ нищо не ся разбира и не вѣрвамъ, че ще ни остане врѣме да го разисквами — трѣбва дълго да ся занимаемъ за да го поправимъ грамматически, а послѣ, като можемъ да разбирами смисъла му, да го разисквами. Азъ прѣдлагамъ просто да ся отхвърли за да не си губимъ напраздно врѣмето.

Д-ръ Янкуловъ: Въ срѣдата на коммиссията бѣхъ и азъ противъ тоя проектъ. И въ рапорта на коммиссията ся поменува даже, че има членове противни на проекта. Освѣнь изброенитѣ причини отъ г-на Матакиева, азъ ще приведа и други, които сѫщо не сѫ маловажни. Като хвьрлимъ единъ поглѣдъ само на законо-проекта ще видимъ, че той е съвсѣмъ побърканъ, злѣ наръденъ и не отговаря на значението си. Но освѣнъ това тоя проектъ, който ни ся прѣдставя, да ли е отъ въпиюща нужда? Като ся занимае Събранието, да прѣмине всичко онова,

което е прѣминала комиссията, и вънъ отъ това казвамъ, ще види, че комиссията приема да ся отстжпя пенсия.

Но, г-да, нека помислимъ, че додѣто доде врѣме да давами пенсия на военни лица, собственно като говоримъ, ние да ли можемъ да изработимъ проектъ по урѣденъ, по добръ? — Да ли въ тия 15 год. ще ся случи нѣкое обстоятелство, което да прѣдизвика непрѣменно приложението на тоя законъ, та слѣдователно той е до толко неизбѣженъ още отъ сега да ся приготви? Да вземемъ отъ друга страна въпросътъ, че търсимъ срѣдства да осигуримъ нашитѣ военни, които сж прѣдназначени за защита на отечеството въ вслучай на нужда. Така казватъ и нѣкои: „осигурете хората, които ви служатъ въ рѣдоветѣ на войската, които сж защита на отечеството ви“. Добрѣ, ще имъ отговоря азъ. Да кажетъ обаче каква перспектива, съ това като бждатъ осигурени? Не съмъ да не разбера, че такъвъ законъ е неохбодимъ, но да приемемъ настоящий така безмисленъ, така едностранчивъ, мисля, не щемъ съ него да удовлетворимъ нуждата, дѣйствителната нужда съ такъво осигурѣние на лицата, които иматъ право за пенсия. По добрѣ е да оставимъ на Пост. Комитетъ длъжностьта да промислюва въ нѣкои случай, ако такива ся явятъ въ продължението на 15 год. и той да удовлетворява съ публично-адм. правилници които би заслужвали, отколкото сега да приемемъ такъвъ законъ, какъвъто ни ся прѣдставя. До 15 год. не ни е нуженъ тоя законъ. Ние нѣмаме такива офицери. Освѣнь че по лошата редакция и съчинение тоя законъ не заслужва никакво внимание, освѣнь, че по смисъла си не отговаря на желаемата цѣль, но е и безъ врѣме. Тоя проектъ е отхвърленъ отъ Пост. Комитетъ, отхвърля го и коммиссията, а сжщо моля да го отхвърли и Събранието. Повтарямъ, че той не заслужва никакво внимание.

Милковски: Азъ мисля, г-да Матакиевъ и Янкуловъ ся мамятъ като казватъ, че законо-проектътъ не е приетъ по начало. Събранието категорически прие внисанието на проекта, прѣдаде го на коммиссията, а сега въ полза ли е или не, не е въпросъ, но трѣбва да пристжпимъ къмъ разискване му.

Д-ръ Хаканов ъ: Г-да! Дѣйствително, както каза г. Матакиевъ, проектътъ е прѣдставенъ въ лоша форма и това може лесно да ся забѣлѣжи, стига да ся прочете. Не зная обаче да ли можемъ да вземемъ за сериозна причина това и да отхвърлимъ проектътъ? Г-нъ Д-ръ Янкуловъ ни даде и друга причина въ полза на отхвърлянието, че до 15 год. такъвъ не ни е потрѣбенъ. По мое мнѣние, е твърдѣ мжчно да ся опрѣдѣли кога е именно потрѣбенъ. Законъ за пенсиитѣ е потрѣбенъ всѣкога. Г-да! Утрѣ може би въ гората ще ся появатъ хайдути и нѣкои войскари, като отиватъ да ги прѣслѣдватъ, можатъ да ся ранятъ. Ще оставимъ ли такъвъ случай безъ внимание? Знаемъ при това, че извчера дойдоха да просятъ дѣцата и женитѣ на онния нещастни солдати, които изгорѣха въ казармитѣ. Тия солдати съ самоотвърждение стоеха подъ пламъка, не напущаха постоветѣ си за да не нарушатъ длъжностьта, която имъ налага дисциплината, тѣ глѣдаха прѣдъ очи смьртьта си, съ юначество я прѣтърпѣха само и само да ся покажатъ достойни за военното звание — не трѣбва ли да възнаградимъ поне съ една нищожна пенсия тѣхнитѣ фамилии? Не щемъ ли съ това да насърдчимъ другитѣ? Ето защо единъ такъвъ законъ е отъ налѣжаща нужда; военната служба е най важна и не е лѣ-

ность за насъ да оставимъ пострадалитѣ безъ внимание. Единъ баща ще ся утѣшава за изгубения си синъ поне, че ще получи възнаграждение. За това трѣбва и длъжни сме да приемемъ тоя проектъ. Да не глѣдаме на лошото съчинение, не трѣбва да ся чудимъ, че началникътъ на щаба не знае български языкъ и че прѣводачитѣ не съумѣли да изложатъ добрѣ смисъла. Коммиссията ако направила добрѣ, като е поправила языка, а и Събранието ще послужи на страната, ако приеме проекта, съ който ся нарѣжда възнаграждение за ония, които жьртвуватъ живота си за отечеството ни.

Прѣдсѣдательтъ: Има прѣдложение отъ г-да Матакиева и Янкулова да ся отхвьрли проектьтъ?

В. Нейчовъ: Г-да! Твьрдѣ справедливо забѣлѣжиха г-нъ Матакиевъ и други събратия, че тоя проектъ колкото по формата си куца отъ край до край. Истина е още, че Събранието ако ся занимае съ него проектъ ще му отнѣматъ дълго врѣме грамматическитѣ поправки. За примѣръ ще ви прочета 9-й членъ, (чете): „Ранитѣ даватъ права на пенсия, когато сж опасни и неизцѣрими“ и пр. Тѣзи *неизцѣрими, неуцѣрими*, ще повтарятъ толко пѫти и ние ще губимъ два часа врѣме додѣто узнаемъ значението имъ, това врѣме което можемъ употрѣби въ много по полѣзни работи. Не мисля, че е достолѣпно на Събранието да ся занимава съ такива поправки. Правителството имало е възможность но не по форма, ако не по съчинение, да направи тоя проектъ както слѣдва, а не да го прѣдстави тъй, за да си губимъ по грамматическитѣ погрѣшки драгоцѣнното врѣме. По тая Дирекц. ся плаща толкова сумми за чиновници и ако нѣма единъ баремъ отъ тѣхъ да напише правилно, тогава защо сж. Но не е само тая причината за отхвьрляние по начало на тоя проектъ. Каза ся, че добро е да прѣдвидимъ възнагражденпе или пенсия за сѫществуването на ония, ранени, да прѣхранватъ себе си или и фамилиитѣ си. Това е много хубаво, но кой може да откаже, че всички не сме военни като служимъ на дьржавата. Най главното е, че не трѣбва да направимъ такъво нѣщо именно да не би военнитѣ, които отиватъ на бойното поле да глѣдатъ, че има прѣдвидена награда и съ това да ся въодушевлѣватъ. Г-да! Военни сж всички ония, които жьртвуватъ труда си и живота си за доброто на отечеството. Ония, които отиватъ на военното поле, не трѣбва да мислятъ, че имать пенсия и съ това да ся удовлетворяватъ. Тѣ трѣбва да мислятъ, че испълняватъ една свѣта длъжность къмъ своето отечество да желаятъ да пролѣятъ кръвьта си за него. На всѣки начинъ не ще бѫде противъ на проекта, ако ся приеме нѣщо за възнаграждание както го изисква наший интересъ. Хроми хора можемъ да имами по разни начини. Може нѣкой стоялъ въ лагера и охромелъ, като вьршилъ службата си.

Груевъ: Нѣколко души говориха противъ проекта. Когато ся приема обаче единъ проектъ по принципъ не зная, да ли трѣбва да питами има ли нужда отъ него или не; и да ли е съставенъ грамматически или не. Това азъ мисля не е работа. Правителството е длъжно да прѣдстави проекти, то прѣдставя и тоя. Но билъ лошъ по формата си. Може да е такъвъ, но азъ не зная да ли за това трѣбва да го отхвьрлимъ по сѫщность. Мнозина казаха, че е рано за такъвъ проектъ. Обаче криво сѫдятъ тия г-да. Единъ сиромахъ солдатинъ изгорѣ въ щаба и всички го похвалиха за геройството му; а когато доде да ся опрѣдѣли пенсия на семей-

ството му, не трѣбва ли да прѣмислимъ нѣщо? Ето защо е нуженъ поне за нѣколко врѣме такъвъ проектъ. Азъ моля почитаемото Събрание да приеме по начало тоя проектъ, а когато го разисквами всѣки има право да възражава ако иска да прѣдложи нѣщо по сжщность.

Д-ръ Янкуловъ: Ще отговоря на г-на Груева, за дѣто каза, че когато нѣкой солдатинъ направи нѣщо похвално, ние го похвалявами, а за пенсия или за възнаграждение не мислимъ. На оня който умрѣ въ щаба, мисля не сме забравили геройството му. На родителитѣ му завчера отстжпихми помощь и ще продължавами тъй всѣкога да отстжпваме безъ законъ. За едно двѣ лица обаче да мислимъ, че може да има прѣтексъ, за такъвъ проектъ е излишно. Ако глѣдами на категория тукъ ще трѣбватъ 7—8 такива. Азъ зная за едни които тукъ никакъ не ся прѣдвиждатъ макаръ да иматъ сжщото право. Ако приемемъ тоя проектъ ще имами освѣнъ натяквание отъ ония които той не прѣдвижда, но и Събранието ще изгуби два три дена и пакъ за нищо полѣзно.

К. Величковъ: Че тоя проектъ е прѣдставенъ въ смѣшенъ видъ, не ще съмнѣние, и това е срамотно за ония които го прѣдставятъ. Но ако глѣдами за нуждата отъ такъвъ проектъ, трѣбва да ся съгласимъ, че е толко нуженъ щото ако го отхвьрлимъ, ще направимъ една погрѣшка. Още отъ пьрвия день, когато ся повикаха младежитѣ на военна служба, още отъ тоя день трѣбваше да ся прѣмисли нѣщо за пенсия, защото още отъ пьрвия день можеше нѣкой да ся рани и за кого? За обществото. А това общество не трѣбва ли да прѣмисли нѣщо за своитѣ стражари? То трѣбва да е майка къмъ тѣхъ. Азъ моля почит. Събрание да приеме тоя проектъ, съ който ще дотъкмимъ едно лишение до сега,

Димитровъ: Съображенията които изказа г-нъ Величковъ бѣха и въ коммиссията, по които тя и прие проекта по начало. Едно ми е чудно, че Д-ръ Янкуловъ бѣше членъ въ коммиссията и тамъ прави най-много трудъ да ся приеме проекта, а тукъ го отхвьрля.

Бракаловъ: Азъ ще бжда противъ отхвьрлянието на проекта. Моля почит. Областно Събрание да го приеме по начало, защото виждамъ и достатъчно ся говори за полѣзностьта му. Ние земаме младитѣ челѣди на хората за да бждемъ спокойни и слѣдователно не трѣбва да ся скжпимъ, за да го възнаграждаваме въ нещастно врѣме. Ние сега похвалявами ония, които сж страдали прѣдъ въстанието, колко бѣше трудно, че нѣмаше законъ за пенсия на основание на който да ся възнаграждаватъ. Азъ моля Събранието да влѣзе въ разисквание на проекта, за да не губи повече врѣме напраздно.

В. Нейчовъ: (Гласове: исчерпанъ! исчерпанъ)!

Прѣдсѣдательтъ: Счита ли Областното Събрание за исчерпанъ въпросътъ? (счита). Тогава ще гласувами за приеманието по начало на проокта. Турямъ на гласувание: които сж за проекта по начало да станатъ прави. (Вишегласие).

Пристжпями на разискванието му членъ по членъ.

Златаровъ: По голѣмата часть отъ Областното Събрание ся произнесе противъ нуждата отъ тоя проектъ и че той не съдържа изискуемата форма. Азъ ще моля Събранието да рѣши още веднажь да ся вржчи на специална коммиссия, да ся занимае тя по хубаво съ него, да го нарѣди по нуждната форма и по единъ

законодателенъ язикъ. Самий правилникъ дава това право. Трѣбва още да сяпрѣдвидятъ всички нужди въ тоя проектъ.

Димитровъ: Трѣбва да ся отложи разискванието па тоя проектъ, понеже коммиссията трѣбва да напечати рапортътъ си, понеже като сѫ станали много и значителни измѣнения въ проекта, ще е нужно добрѣ да ся изучатъ отъ Областното Събрание.

Д-ръ Янкуловъ: Коммиссията направи своя рапортъ за изучението на проекта много добрѣ и го прѣдстави. Не може да ся приеме да ся повърне изново на коммиссията. До сега практикувами, че коммиссията като прегледа единъ проектъ, прѣдставя го въ Събранието съ своя рапортъ, и то ся произнася да го приеме или не. Мисля и сега тъй трѣбва да стане.

Златаровъ: Ако мислите, че коммиссията свършила съ него работата си и го прѣглѣдала закто трѣбва, тогава не разбирамъ защо не пристѫпями къмъ разискване.

Д. Стамболовъ: Азъ мисля, най умѣстно е прѣдложението на г-на Димитрова, именно да ся печати рапорта на коммиссията. При това ще напомня, че съжалявамъ дѣто Областното Събрание си губи напраздно врѣмето съ разискване да ся повърне проектътъ на коммиссията изново. Трѣбва коммиссията по сериозно да ся занимае съ проекта и да го прѣдстави въ форма, по която да може Събранието съ пълно съзнание да разисква. Ако това не е направила, не може пакъ да ѝ ся повръща. Такова начало не трѣбва да туряме въ практика.

Бояджиевъ: Азъ подкрѣпямъ прѣдложението на г на Димитрова, подкрѣпено отъ г-на Стамболова. Докладътъ на коммиссията напомнюва, че станали много измѣнения, за това като още веднажь ся поправи, да ся печати.

Д-ръ Странски: Да ся напечати рапорта е добрѣ, обаче не трѣбва да разискваме и вчерашното рѣшение, което е противъ печатанието. Може би нѣкои да кажатъ, че вчера Събранието не е знаяло за толкова измѣнения, обаче и то не е умѣстно, защото прѣди всичко, виждаме, че е късно за печатание на рапорта. Азъ мисля Събранието да пристѫпи къмъ разискване на проекта, а ония, които искатъ да слѣдятъ по точно измѣненията, можатъ да си зематъ прѣписъ на тоя рапортъ отъ канцелярията.

Д. Стамболовъ: Може би думитѣ на Д-ра Странски да сѫ справедливи, ако впрочемъ въ нашия правилникъ нѣмаше положително казано, че Събранието и слѣдъ като приеме по начало единъ проектъ, може да отложи разискването му членъ по членъ въ идуще едно засѣдание. Въ такъвъ случай може да ся отложи разискването на проекта, за да ся напечати рапорта на коммиссията. Инакъ не зная, да ли по голѣма леснотия ще бѫде и да ли не ще има бърканица, ако не знаемъ какви сѫ измѣненията, или ако нѣколко души взематъ само прѣписъ на рапорта отъ канцелярията.

Дръ Хаковъ: Азъ мисля, прѣдложението да ся отложи разискването на проекта, е най практичното срѣдство. Защото всички признаваме, че прѣдставений проектъ е въ лоша форма. Освѣнь това и прѣдложението да ся напечати е хубаво, защото всѣки ще може да разглѣдва прѣдложенитѣ измѣнения и да сѫди за тѣхъ.

Вчера имаше рѣшение да не ся печати, но сега можемъ да прѣдставимъ на бюрото да го печати или не. (Гласове: исчерпанъ е)!

В. Нейчовъ: Дайте ми думата, г-нъ Прѣдсѣдателю.

Прѣдсѣдателтъ: Въпросътъ ся счита за исчерпанъ. Приема ли Събранието прѣдложението на Д-ра Хаканова? (Приема).

В. Нейчовъ: Понеже г-нъ Прѣдсѣдателтъ сключва разискването, азъ моля да ся тури на идущий дневенъ рѣдъ една моя интерпелация: да ли бюрото има право да въспира на онія, които искатъ да говорятъ, а на онія, които не искатъ — да дава думата.

Прѣдсѣдателтъ: Трѣбва да знае г-нь Нейчовъ, че като ся исчерпи дневний рѣдъ, може да прави прѣдложение каквото иска.

Третий дневенъ рѣдъ е прочитанието рапорти отъ коммиссиитѣ.

Златаровъ: Дневния рѣдъ е исчерпанъ, а работа отъ коммиссиитѣ мисля нѣма готова. За това прѣдлагамъ да ся вдигне засѣданието, като ся прѣпоржчи на коммиссиитѣ да ся заловятъ съ работата си.

Прѣдсѣдателтъ: Има едно запитване отъ г-на Бракалова.

Бракаловъ: (Чете запитването си).

Господине Прѣдсѣдателю,

Благоволете моля Ви, да турите на дневний рѣдъ слѣдующето ми запитване: Правителството има ли изработенъ законо-проектъ за Сиротинскитѣ касси и въ намѣрение ли е да го внесе за разискване въ Областното Събрание прѣзъ настоящата сессия? Или пакъ, ако нѣма такова нѣщо и подобно намѣрение, то като какви прѣдохранителни мѣрки е взело и мисли да вземе за прѣдпазване имотитѣ и интереситѣ на малолѣтнитѣ сираци.

Коммиссарьтъ І. Груевъ: Азъ ще моля да ся отложи това запитване за другъ день, за да отговоря съзнателно.

Прѣдсѣдателтъ: Моля г-нъ Коммиссарьтъ да обяви, да ли ще може да отговори въ утрѣшното или въ друго засѣдание.

Коммиссарьтъ: Въ Вторникъ (9 Ноември.) ще мога да отговора. (Приема ся).

Прѣдсѣдателтъ: Понеже имаше повдигнатъ въпросъ въ Събранието отъ нѣкои депутати на назначенитѣ депутати да ся дава възнаграждение, то бюрото въ съвѣщание рѣши да го подложи на рѣшението на Обл. Събрание. Трѣбва Събр. да ся произнесе: може ли назначенитѣ депутати да ся възнаграждаватъ или не?

Ст. Гешовъ: Три рѣдовни сессии нарѣдъ ся плаща, та и сега трѣбва да имъ ся плати. Нѣма нужда да ся произнасяме.

Д-ръ Странски: Понеже нѣма за това кредитъ, азъ моля, да ся тури на гласувание въпросътъ.

Прѣдсѣдателтъ: Понеже има възражение, турямъ на гласувание: които приематъ да ся плати на назначенитѣ възнаграждение, да станатъ прави. (Приема ся).

Прѣдсѣдателтъ: Желае ли Събранието да рѣши днесь тоя въпросъ? (Отлага ся).

В. Нейчовъ: Искахъ думата за да прѣдложа, щото моето запитване да ся тури на дневенъ рѣдъ за утрѣшното засѣдание, т. е. да питамъ бюрото да ли има

когато нѣкой иска да говори да не му дава думата, което е противъ Вѫтрѣшний Правилникъ и Органический Уставъ. (Гласове: днесь да ся разисква! днесъ)!

Секрет. Пеневъ: (Чете запитването на В. Нейчовъ). Моля Областното Събрание да ся произнесе, има ли право Прѣдсѣдательтъ да туря на гласуване искането на единъ депутатъ да говори, и има ли Събранието право да отнима думата на единъ депутатъ, който иска да говори на противъ Вѫтрѣшний Правилникъ за говоренето.

К. Величковъ: Това не е прѣдложение, за да ся тури на дневний рѣдъ това ся относи до тълкуването на Вѫтрѣшний Правилникъ. Азъ до колкото мога да разбера отъ желанието на г-на Нейчова и до колкото зная сѫщест ующата въ нашето Събрание практика, мога да кажа, че, ако Събранието вижда единъ въпросъ исчерпанъ, то естественно бюрото трѣбва да прѣкрати разискването, като отнеме думитѣ на ония, които сѫ взели да говоратъ.

В. Нейчовъ: Г-нъ Величковъ злѣ разбира въпросътъ. Азъ твърдѣ убѣдено казахъ, мисля: Прѣдсѣдательтъ има ли право да ми отнема думата, когато говоря съгласно съ Правилника.

Прѣдсѣдательтъ: Събранието приема днесь да ся разисква това запитване.

Маджаровъ: Понеже г-нъ Нейчовъ прави запитване, какъ ся тълкува Вѫтрѣшний Правилникъ, то мисля може още отъ сега да разискваме. (Приема ся за днесь).

В. Нейчовъ: Азъ не желаехъ да повдигамъ тоя въпросъ, но да ми простите . . . (Гласове: отъ трибуната)! Г-да, азъ искамъ да говоря сериозно и моля да ма изслушате! (отъ мѣстото си). Г-да! азъ искахъ думата да говоря по единъ въпросъ прѣди малко, но г-нъ Прѣдсѣдательтъ, не зная по какви особни съображения ми отне думата и азъ не можахъ да говоря. Такава постѫпка може да ся земе за абсолютно несправедлива, противозаконна. Вѫтрѣшний Правилникъ ето що говори (чете): „Всѣки има право . . . . . 97 чл. отъ Органический Уставъ ето какъ говори: „на волята на всѣки членъ отъ Областното Събрание е да употрѣблява за своитѣ слова забѣлѣжки, прѣдложения“ и пр. както азъ разбирамъ нийдѣ не ся казва, че може да ся отнеме думата на нѣкой депутатъ, който иска да говори, освѣнь ако направи тия прѣстѫпления, прѣдвидѣни тука . . . . Азъ като не съмъ говорилъ нѣщо, което да даде поводъ за да ми ся оттегли думата, не зная причината, по която г-нъ Прѣдсѣдательтъ ми запрѣщава да говоря. Правилникътъ още казва (чете): „Говорительтъ не трѣбва да ся отклонява отъ прѣдмѣта“ и пр. Азъ г-да имахъ тая честь да говоря само веднажъ: за приеманието или не по принципъ проектътъ за военнитѣ пенсии. Имахъ право да говоря още веднажъ, но за жалость не ма оставиха. Ето що казва 31 членъ отъ Правил. (чете): Г-да, азъ като не ми дадоха словото да говоря, нѣмаше и случай да искажа такъво нѣщо. Не зная слѣдователно на какво основание г-нъ Прѣдсѣдательтъ ми запрѣти да говоря? Г-да? Събранието въ тоя случай сѫщо може да прави пропотъ и мень, като Панагюрски депутатъ не оставя да говоря втори пѫть. Азъ имахъ право да говора втори пѫть и нито Прѣдсѣдательтъ, нито Събранието бѣше въ правото си да ми отнеме думата. Въ случая като прѣдсѣдательтъ ми отне думата, азъ искамъ да ся произнесе Събра-

нието, че Прѣдсѣдателтъ превишава длъжностьта си. Ако съмъ депутатъ отъ Панагюрското население и то плаща данъкъ и то има право да си исказва волята чрѣзъ мене.

Златаровъ: Почит. Панагюрски депутатъ твърдѣ добрѣ искаше да докаже домогването си и твърдѣ добри цитати намѣри отъ Прав., обаче забрави да цитира единъ по доленъ членъ на сжщия Правилникъ, който казва: (чете): Щомъ ся произнесатъ 10 или 5 души депутати, че въпросътъ е исчерпанъ, Прѣдсѣдат. е длъженъ да тури на гласуване: да ли да ся прѣкжсне или не разискването. Въ случая и бюрото тъй постжпи. Г-нъ Н йчовъ нека прочете тоя членъ и ще ся увѣри, че не Прѣдсѣдательт: е кривъ за дѣто му отне думата, но защото Събранието поиска да ся прѣкжсне разискването.

В. Нейчовъ: (Гласове: за по лѣденъ пжть)! Почит. г. Златаровъ цитира единъ членъ отъ Правилника, като искаше да опредѣли за законна постжпката на г. Прѣдсѣдателя. Не зная кой членъ цитира той, но само е 37 (гл. 38). Да, истиина. (Смѣхъ). Г-да! истина, че има такъвъ членъ и г нъ Златаровъ чрѣзъ него ся постара да оправдае Прѣдсѣдателя и Събранието, но прѣдставете си само кога ся отнема думата на депутатъ; то може да стане, когато говори нѣщо противъ Султана и пр. Тукъ подобно нѣщо азъ не казахъ. При това може да ся отнема думата когато ще ся затвори засѣданието, въ случая и туй нѣмаше, 38 чл. казва, ако 10 души поискатъ клотюръ . . . (гласове: не разискване)! *Сключване* разбирамъ разискването. Тукъ не ся иска да ся затвори разискването. Тукъ ся поис а да ся отнеме думата ми само, за да не говоря! Това, Г-да, го говоря съ всичката сила на дущата си и моля Събран:ето да не позволи такъво нѣщо другъ пжть.

М. Хулюсу: Има законъ, който казва, че додѣто не ся свърши разискването, не може да ся отнеме думата на единъ депутатъ. То е истина и г-нъ Нейчовъ биималъ право да ся сърди, обаче ако Събранието не бѣше ся произнело, да ся прѣкрати говора. Азъ моля да пристжпимъ къмъ работата си.

Наумовъ: Азъ прѣдлагамъ това запитване да остане безъ послѣдствие. (Гласове: исчерпанъ)!

Прѣдсѣдателтъ: Г-нъ Нейчовъ иска думата, но той два пжти вече говори.

Бракаловъ: Г-нъ Нейчовъ говори единъ пжть и имаше право да говори и вторий пжть. Той искаше да говори, обаче Прѣдсѣдателя му отне думата и Събранието поче да тропа съ крака. Разбирамъ да му ся отнеме думата да говори, ако той искаше това да направи повече отъ колкото пжти има право.

К. Величковъ: Искахъ само това да кажа, че 38 чл. отъ правилника въ смисъль каквато ся истълкува, не е. Прѣдсѣдьтелтъ е въ правото си да упо трѣби членътъ когато искатъ 10 души, но не до тамъ, щото да попречи на свобо дата за говорение.

Д. Юруковъ: Азъ мисля, че Нейчовото прѣдложение си нѣма мѣстото, защото той още не бѣше почналъ да говори, когато въпросътъ ся исчерпа. Разбира ся, ако бѣше почналъ да говори и Прѣдсѣдателтъ му запрѣтеше, тогава можеше да каже, че му ся *отнема* думата. Азъ прѣдлагамъ да минемъ на дневний рѣдъ, а това запитване да ся счита като несжществующе.

Прѣдсѣдательтъ: Г-нъ Нейчовъ иска думата . . . (Гласове: свърши ся)?

Д-ръ Странски: Азъ предлагамъ да минемъ на дневний рѣдъ.

В. Нейчовъ: Моля! . . . . една дума да кажа. (Гласове: исчерпанъ е)! Понеже глѣдамъ настроението на г-да депутатитѣ, азъ оттеглювамъ запитването си.

Прѣдсѣдательтъ: Има ли друго прѣдложение за дневний рѣдъ за идущето засѣдание? (Гласове: прочитание рапорта на прошетарната коммиссия). Значи ще имаме на дневенъ рѣдъ утрѣ: 1) прочитание рапорта на прошетарната коммиссия; 2) разисквание законо-проекта за военнитѣ пенсии; 3) прочитание рапорти отъ коммиссиитѣ; 4) запитването на г-на Бракалова и 5) запитването на г-на Аргириадисъ.

Ще стане провѣрка.

Секретарь Пеневъ: (Чете списъка):

Прѣдсѣд.: Отсѫтствуватъ сѫщитѣ, които и въ началото (Звъни), засѣданието ся затваря.

(Край въ 3 ч. слѣдъ пладнѣ).

Прѣдсѣдатель: **Георги Груевъ**

Подпрѣдсѣдатели: **Д ръ Янкуловъ**, **Юруковъ**

Секретари: **Гуневъ**, **Пеневъ**